

Onderzoek naar de verwerking van medische persoonsgegevens
in het kader van de uitvoering van de Wet maatschappelijke
ondersteuning (Wmo) door de gemeente Hengelo

z2010-00126

Rapport van definitieve bevindingen
Februari 2011

Uit hoofde van zijn toezichthoudende taak heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) onderzoek gedaan naar de verwerking van medische persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door de gemeente Hengelo.

Conclusie

Het CBP concludeert dat de gemeente Hengelo in het kader van de uitvoering van de Wmo bovenmatig persoonsgegevens verwerkt, omdat zij bij elke Wmo-aanvraag de naam van de specialist van de aanvrager opvraagt, terwijl deze informatie slechts bij een klein deel van de Wmo-aanvragen relevant is voor de beoordeling. De gemeente Hengelo handelt hierdoor in strijd met artikel 11, eerste lid, Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Voorts concludeert het CBP dat de gemeente Hengelo onvoldoende maatregelen treft om onrechtmatige verwerking - waaronder onbevoegde kennismaking - van de (medische) persoonsgegevens in de Wmo-dossiers te voorkomen, aangezien de kasten met fysieke dossiers niet met een sleutel worden afgesloten en er geen sleutelbeleid is vastgelegd. Daarnaast concludeert het CBP dat de toegang tot de digitale dossiers te ruim is, aangezien de zorgloketmedewerkers toegang hebben tot alle informatie in alle Wmo-dossiers, terwijl zij niet inhoudelijk bij een Wmo-beoordeling betrokken zijn. Hierdoor is het risico op onbevoegde kennismaking en eventuele andere vormen van onrechtmatige verwerking van deze (gevoelige) informatie onnodig groot. De gemeente Hengelo handelt hierdoor in strijd met artikel 13 Wbp.

Verloop onderzoek

Op 16 juni 2010 heeft het CBP een onderzoek ter plaatse uitgevoerd bij de afdeling Wmo, de afdeling Klantmanagement, Terugvordering en Administratie (KTA) en de afdeling ICT van de gemeente Hengelo. In het kader van het onderzoek zijn interviews afgenomen bij het hoofd van de afdeling Wmo/zorgloket, het hoofd van de afdeling KTA, een medewerker Zorgloket, een medewerker Wmo, twee Wmo-consulenten en twee ICT-medewerkers. Daarnaast is dossieronderzoek gedaan en is gebruik gemaakt van informatiemateriaal van de gemeente Hengelo.

Op 2 november 2010 heeft het CBP zijn voorlopige bevindingen ten aanzien van dit onderzoek naar het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hengelo gestuurd. Op 19 november 2010 heeft de gemeente Hengelo haar schriftelijke reactie gegeven op de voorlopige bevindingen. Het CBP heeft de gemeente Hengelo bij brief van 26 januari 2011 in de gelegenheid gesteld haar reactie d.d. 19 november nader toe te lichten. Bij e-mail van 11 februari 2011 heeft de gemeente Hengelo laten weten niet te reageren op deze brief van 26 januari 2011. Aangezien de reactie van de gemeente Hengelo geen aanleiding gaf tot aanpassing zijn de bevindingen ongewijzigd vastgesteld.

Bevindingen

Verhouding opgevraagde persoonsgegevens tot het te bereiken doel.

Artikel 11, eerste lid, Wbp, bepaalt dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

Uit het onderzoek is gebleken dat het Wmo-aanvraagformulier er voor de gemeente toe dient te beoordelen of een Wmo-voorziening (vervoer, rolstoel, scootmobiel, woonvoorziening, hulp bij huishouden of anders) kan worden toegekend. De gemeente Hengelo vraagt op haar Wmo-aanvraagformulier standaard naar de naam van de specialist van de aanvrager, maar neemt nooit

zelf contact op met dergelijke zorgverleners. Voor de beoordeling van een relatief klein aantal Wmo-aanvragen¹ laat de gemeente zich adviseren door een onafhankelijke arts, die in sommige gevallen aanvullende informatie opvraagt bij zorgverleners van de aanvrager.

Het CBP komt tot de conclusie dat het voor de beoordeling van Wmo-aanvragen bovenmatig is dat de gemeente Hengelo *bij elke aanvraag* de naam van de specialist van de aanvrager opvraagt, omdat de gemeente nooit *zelf* dergelijke zorgverleners benadert. De naam van de behandelend specialist is alleen relevant bij Wmo-aanvragen waarbij de gemeente zich laat adviseren door een onafhankelijke arts én deze arts aanvullende informatie nodig heeft van de behandelend specialist. In dergelijke gevallen kan de onafhankelijke arts, zodra dat aan de orde is, zelf de naam van de specialist bij de aanvrager opvragen.

Toegangsbeveiliging

Artikel 13 Wbp vereist dat de verantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer legt om persoonsgegevens te beveiligen tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen moeten, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau garanderen, gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich brengen. Onder onrechtmatige vormen van verwerking valt onder meer onbevoegde kennisneming².

Uit het onderzoek is gebleken dat de kasten waarin zich *fysieke* dossiers van 'lopende' zaken bevinden niet met een sleutel worden afgesloten. De kamers waarin deze kasten staan, zijn overdag open en grenzen aan de centrale hal die overdag toegankelijk is voor het publiek. De gemeente Hengelo beschikt daarbij niet over een (vastgelegd) sleutelbeleid. Het CBP concludeert dat de gemeente hiermee onvoldoende organisatorische maatregelen ten uitvoer legt om persoonsgegevens in de fysieke Wmo-dossiers te beveiligen tegen onbevoegde kennisneming en eventuele andere vormen van onrechtmatige verwerking.

Met betrekking tot de toegangsbeveiliging van de *digitale* dossiers is gebleken dat alle medewerkers van de Wmo-afdeling, inclusief de zorgloketmedewerkers, toegang hebben tot alle informatie in alle Wmo-dossiers. Aangezien zorgloketmedewerkers niet inhoudelijk bij een Wmo-beoordeling betrokken zijn, is het CBP van oordeel dat het niet noodzakelijk is dat deze medewerkers toegang hebben tot inhoudelijke informatie in Wmo-dossiers.

Het CBP concludeert derhalve dat de toegang tot de inhoudelijke informatie in de digitale Wmo-dossiers te ruim is, waardoor het risico op onbevoegde kennisneming en eventuele andere vormen van onrechtmatige verwerking van deze (gevoelige) informatie onnodig groot is.

Aldus vastgesteld door het College bescherming persoonsgegevens op 21 februari 2011.
Voor het College,

Mw. mr. dr. J. Beuving
Lid van het College

¹ In 2009 zijn er bij de gemeente Hengelo 5789 Wmo-beschikkingen binnengekomen (www.hengelo.nl: 'Burgerjaarsverslag 2009', p. 13). Uit het onderzoek bleek dat circa 40 maal per maand advies wordt ingewonnen bij een onafhankelijke arts.

² Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 98.